

Використання компетентнісного підходу як інноваційної форми організації освітнього середовища на уроках української мови та літератури, англійської мови викладачем Криворучко Ю. Ю. дає змогу забезпечити формування в учнів таких життєво важливих умінь і навичок: орієнтуватися у ситуаціях спілкування; будувати діалог залежно від цілей спілкування й соціального контексту; надавати висловленню сенсу і змісту засобами лексики, фразеології й граматики; ініціювати, підтримувати, розвивати й завершувати спілкування; налагоджувати гармонійні стосунки з людьми; бути переконливим у своїх висловленнях, бажаним співрозмовником, привабливим і впливовим оратором.

Надзвичайно важливим завданням, яке наразі стоїть перед професійною (професійно-технічною) освітою, є підготовка конкурентоздатних кваліфікованих робітників, спрямованих на професійну успішність. Складником такої успішності є наявність у фахівців «soft skills» (м'яких навичок) – певних особистісних навичок, пов'язаних з ефективною взаємодією з іншими людьми, тобто людських якостей. До них переважно належать комунікативні та управлінські вміння.

Навички, яких набувають здобувачі освіти на уроках української мови та літератури, англійської мови викладача Криворучко Ю. Ю., найдотичніші до м'яких навичок «soft skills».

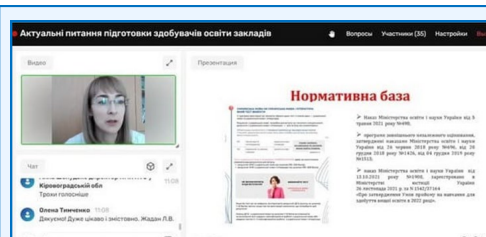
Викладач - активний учасник експерименту регіонального рівня за темою «Формування м'яких навичок (soft skills) майбутніх кваліфікованих робітників в освітньому середовищі закладу професійної (професійно-технічної) освіти», розпочатого в ліцеї у 2021 році.

Активний учасник також обласних та

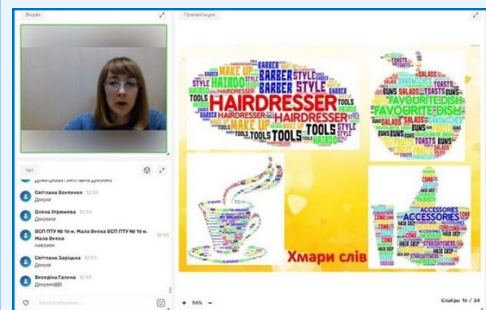
Всеукраїнських заходів – показник діяльності педагога, що свідчить про позитивний досвід роботи в напрямку використання інноваційних форм організації освітнього середовища та бажання поділитися ним з колегами області й України.

За період 2019-2022 р. р. Юлія Юріївна була спікером:

- обласної творчої онлайн-майстерні «Створення інтерактивних робочих аркушів на уроках української мови та літератури»;
- обласної школи молодих викладачів, які викладають предмети загальної середньої освіти у ЗП(ПТ)О, з проблеми «Проектування та проведення уроку в умовах дистанційного навчання»;
- обласних педагогічних читань «Професійна освіта в контексті інноваційних перетворень»;
- методичного консультування з проблеми «Актуальні питання підготовки здобувачів освіти закладів професійної (професійно-технічної) освіти до складання ЗНО у 2022 році»;
- Всеукраїнського вебінару з проблеми «Використання онлайн-технологій при підготовці учнів ЗП(ПТ)О до складання ЗНО»;
- Всеукраїнського Інтернет-марафону «Використання сучасних цифрових інструментів в умовах дистанційного навчання»;
- Всеукраїнського вебінару «ІКТ на уроках фізики та англійської мови як умова спільної діяльності викладача й учня».

користанням ІКТ у номінації «Англійська мова» - Диплом III ступеня (2020 рік), «Дистанційний виховний захід» - Диплом II ступеня (2021 рік); за

участь у Всеукраїнському конкурсі створення вебсайтів «Літературна візитка краю» (2021 рік) - Диплом учасника — це досягнення викладача. Учні Криворучко Ю.Ю. – учасники та переможці інтернет-олімпіад «Всеосвіта», «На Урок», І-го етапу Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика, Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської молоді імені Тараса Шевченка, Всеукраїнської українознавчої гри «Соняшник», Всеукраїнського конкурсу з англійської мови «Гринвіч», Все-

українського конкурсу з українознавства «Патріот», онлайн конкурсу «Поетичний батл»; щороку беруть участь у Всеукраїнському радіодиктанті національної

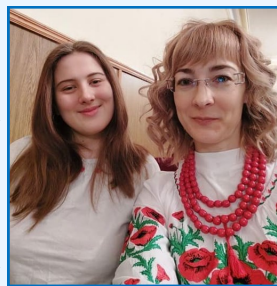
єдності.
У 2021-2022 навчальному році учениця Ященко Діана стала переможцем III (обласного) етапу XII Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка; викладач відзначена Подякою департаменту освіти і науки Кіровоградської облдержадміністрації за підготовку переможця.

У 2021 році Криворучко Юлія Юріївна за високий професіоналізм, плідну педагогічну діяльність, вагомий внесок у розвиток освітньої галузі нагороджена Грамотою Департаменту освіти і науки Кіровоградської обласної державної адміністрації.

Досвід розглянутий на засіданні педагогічної ради ДЗП(ПТ)О "Кропивницький професійний ліцей сфери послуг і торгівлі" (протокол від 23.03.2022 р. № 12) і узагальнений методистом Ткачук Н. В.

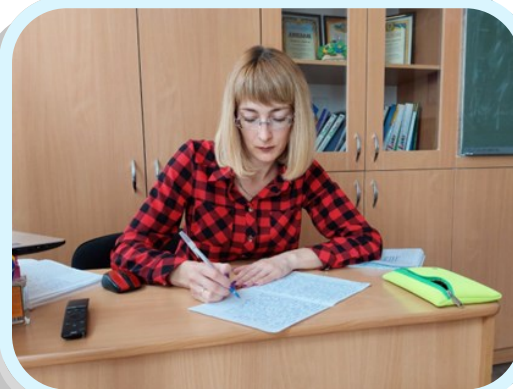
За підсумками обласних конкурсів: «Викладач року» (номінація «Кращий викладач української мови та літератури ПТНЗ») - Диплом III ступеня (2017 рік); на кращу методичну розробку уроку з ви-

користанням ІКТ у номінації «Англійська мова» - Диплом III ступеня (2020 рік), «Дистанційний виховний захід» - Диплом II ступеня (2021 рік); за участь у Всеукраїнському конкурсі створення вебсайтів «Літературна візитка краю» (2021 рік) - Диплом учасника — це досягнення викладача. Учні Криворучко Ю.Ю. – учасники та переможці інтернет-олімпіад «Всеосвіта», «На Урок», І-го етапу Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика, Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської молоді імені Тараса Шевченка, Всеукраїнської українознавчої гри «Соняшник», Всеукраїнського конкурсу з англійської мови «Гринвіч», Всеукраїнського конкурсу з українознавства «Патріот», онлайн конкурсу «Поетичний батл»; щороку беруть участь у Всеукраїнському радіодиктанті національної

ДЗП(ПТ)О "Кропивницький професійний ліцей сфери послуг і торгівлі"

Компетентнісний підхід як інноваційна форма організації освітнього середовища на уроках української мови та літератури, англійської мови

З досвіду роботи викладача української мови та літератури, англійської мови

**КРИВОРУЧКО
ЮЛІЇ ЮРІЇВНИ**

**м. Кропивницький
2022**

**«Учень, який навчається
без бажання, - це птах без крил»
Сааді**

Серед ключових компетентностей (із статті 12 Закону України «Про освіту»), необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності, є такі:

- вільне володіння державною мовою;
- здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами;
- інформаційно-комунікаційна компетентність;
- навчання впродовж життя;
- культурна компетентність.

Спільними для всіх компетентностей є вміння: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими людьми.

Саме такі вміння здобувачів освіти взяла за основу при формуванні і розвитку їх на уроках української мови та літератури, англійської мови й в позаурочній діяльності викладач Криворучко Юлія Юріївна, спеціаліст вищої категорії, «старший викладач».

Педагог вважає, що виконання вимог Закону України «Про освіту» можливе тільки при запровадженні інноваційних форм організації освітнього середовища, які полягають в компетентнісному підході, відповідно до якого перше місце надається не процесу навчання та обсягу вивченого матеріалу, а кінцевому результату, втіленому в здатності здобувачів освіти, майбутніх кваліфікованих робітників, діяти у різних умовах і ситуаціях.

Навчальне заняття на компетентнісній основі характеризується тим, що вирішує проблему мотивації навчальної діяльності учнів. На такому

занятті створюється модель «навчання із захопленням». Викладач уміло використовує всі можливості для розвитку особистості учня, її активного розумового зростання, глибокого і осмисленого засвоєння знань.

Готуючи урок на компетентнісній основі, педагог планує, насамперед, діяльність здобувачів освіти: вона різноманітна, відповідає рівню їх можливостей та спрямована на формування предметних, міжпредметних, в тому числі і професійного спрямування, та ключових компетентностей. 80 %

часу на такому занятті працює і говорить не педагог, а учень, так як дана форма організації освітнього середовища вимагає переосмислення пози-

цій педагога й учня: викладач стає більшою мірою «координатором» і «наставником», ніж безпосереднім джерелом знань, учень виступає як партнер у процесі навчання.

Викладач Криворучко Ю. Ю. для «координації» пізнавальної діяльності здобувачів освіти активно використовує інтерактивні форми та прийоми навчання, так як вважає, що рівень набуття знань, формування вмінь і навичок, розвиток особистісних якостей, формування певних компетентностей особистості при цьому буде найефективнішим.

Найпоширеніші форми роботи на уроках:

- літературний диктант;
- створення психологічного та словесного портрета письменника;
- створення портфоліо письменника;
- створення паспорта твору;
- складання сюжетного ланцюжка;
- складання анкети головних героїв;
- постановка проблемних запитань;
- обговорення епіграфів;
- спостереження за мовним матеріалом;
- створення ментальних карт;
- робота в інтерактивних зошитах;
- індивідуальні виступи учнів, робота в групах;
- асоціації, розв'язання проблем;
- створення постів;
- аналіз ситуації;
- складання есе;
- творчі роботи (фанфіки);
- лексична та граматична практики;
- диктанти;
- розбір слів і речень;
- виконання вправ професійного спрямування.

Серед прийомів найчастіше використовуються:

- мозковий штурм;
- «я так думаю»;
- «упізнай героя»;
- прогнозування за ключовими словами;
- «дерево рішень»;
- асоціативне трено;
- сенкани;
- реклами;
- «Я – редактор»;
- «Продовж речення»;
- «Піраміда позитивних почуттів» (рефлексія).

Рефлексія, яку організовує на кожному уроці Юлія Юріївна, спрямована не на кількісний аналіз здобутих знань та умінь, а головним чином на якість засвоєних понять здобувачем освіти. Тобто, ключовим моментом є обговорення не обсягу інформації, який він запам'ятав, а що саме усвідомив на даному занятті і як він це розуміє.

Така рефлексія дає можливість більш чітко та виразно закріпити у свідомості учня досягнутий результат.

Активне впровадження інтерактивного навчання сприяє реалізації низки педагогічних цілей:

- створення позитивної мотивації під час навчання;
- формування навичок розумової праці;
- розвиток умінь аналізувати, виокремлювати найважливіше, робити висновки;
- формування вмінь працювати в колективі;
- розвиток індивідуальних здібностей та особливостей мислення;
- удосконалення навичок писемного та усного мовлення.

Компетентність

«навчання впродовж життя» важко в сучасних умовах сформувати без інформаційно-комунікаційної.

Викладач Криворучко Ю. Ю. надає цьому значну увагу.

З метою формування вмінь здобувачів освіти опрацьовувати нові інтернет-ресурси та працювати як індивідуально, так і в групі, педагог розробляє вправи в інтерактивному робочому аркуші Wizer.me. Це досить зручний та яскравий ресурс для візуалізації інформації, в якому можна створювати різні вправи для повторення та закріплення вивченого матеріалу. У цьому аркуші створено завдання з української мови <https://app.wizer.me/learn/1QDRX1>; української літератури <https://app.wizer.me/learn/AXB1Y1> та англійської мови для всіх курсів навчання <https://app.wizer.me/learn/ECDNWY>, а також вправи за професійним спрямуванням <https://app.wizer.me/learn/COD041>; <https://app.wizer.me/learn/B0V129>.

Навчання через блог викладача <http://newstuding2015.blogspot.com/>, на якому розміщений матеріал до уроків, - це дієва форма роботи з учнями, а в період дистанційного навчання набула особливої актуальності. Учні можуть переглядати відео, слухати аудіокнижки, розглядати ментальні карти, презентації, виконувати інтерактивні вправи.

Окрім цього, здобувачі освіти готують мультимедійні презентації за матеріалами уроків, в тому числі і з професійним спрямуванням, робота над створенням яких сприяє кращому закріпленню навчального матеріалу та розвиткові вмінь і навичок писемного мовлення, підтримує ефективну мотивацію та зв'язок із реальним життям для набуття практичних умінь.

У процесі побудови уроку з використанням інформаційно-комунікаційних технологій враховується те, що визначальною є діяльність учнів, а головною функцією викладача стає створення комунікативних умов, які є дуже важливими на уроках.

Зацікавлення

учнів навчальним матеріалом, пізнання навколишнього світу, розвиток аналітичного та критичного мислення, розвиток практичних навичок, формування предметних та інформаційно-комунікаційних компетентностей, підвищення рівня ефективності навчального процесу - це далеко не повний перелік показників результативності використання цифрових технологій.

